

[Time: 2.30 Hrs]

[Marks: 80]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.

- Q. 1** Examine the meaning, scope and nature of History.
OR
Evaluate the relations between History and its auxiliary sciences.
- Q. 2** Discuss the nature and types of sources of History.
OR
Bring out the significance of credibility of Historical Sources.
- Q. 3** Review the various methods of Data Collection.
OR
Give an account of interpretation and generalization of Historical Sources.
- Q. 4** Analyse the various kinds of sources for writing Ancient Indian History.
OR
Explain the sources of Modern and Contemporary Indian History.

*****

मराठी रूपांतर

[वेळ: २.३० तास]

[गुण: ८०]

- सूचना: १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र. १** इतिहासाचा अर्थ, व्याप्ती आणि स्वरूप यांचे परीक्षण करा.
किंवा
इतिहास आणि त्यांच्या सहाय्यकारी शास्त्रांच्या संबंधांचे मूल्यमापन करा.
- प्र. २** इतिहासाच्या साधनांच्या स्वरूप व प्रकारांची चर्चा करा.
किंवा
ऐतिहासिक साधनांच्या विश्वसनीयतेचे महत्त्व विशद करा.
- प्र. ३** माहिती गोळा करण्याच्या विविध पद्धतींचा आढावा घ्या.
किंवा
ऐतिहासिक साधनांचे अर्थशोधन आणि सामान्यीकरण यांचा खुलासा करा.
- प्र. ४** प्राचीन भारताच्या इतिहास लेखनासाठी विविध प्रकारच्या साधनांचे विश्लेषण करा.
किंवा
आधुनिक व समकालीन भारताच्या इतिहासाची साधने स्पष्ट करा.

*****